

“Σύσταση φορέα για την Έρευνα και Εκμετάλλευση Υδρογονανθράκων”

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Με την προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση προωθείται η υλοποίηση του Εθνικού Φορέα Υδρογονανθράκων, ο οποίος θα διαχειρίζεται τα αποκλειστικά δικαιώματα του Δημοσίου σε θέματα αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων της χώρας και θα εισηγείται την παραχώρηση αυτών των δικαιωμάτων σε ενδιαφερόμενες πετρελαϊκές εταιρείες επ’ανταλλάγματι.

Η συμμετοχή του πετρελαίου στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας παραμένει κυρίαρχη, με ποσοστά σταθερά πάνω από 50%-55%. Οι ανάγκες της Ελλάδας υπολογίζονται σε περίπου 120 εκατ. Βαρέλια το χρόνο. Το 56% της συνολικής κατανάλωσης παρατηρείται στον τομέα των μεταφορών. Η βιομηχανία αντιπροσωπεύει το 18,5% ενώ οι υπόλοιποι κλάδοι (οικιακός, εμπορικός, κ.α.) το 25%. Ένα σημαντικό μέρος του πετρελαίου χρησιμοποιείται από τη ΔΕΗ για ηλεκτροπαραγωγή, κυρίως στα μη διασυνδεδεμένα νησιά. Το πετρέλαιο είναι βέβαιο ότι για αρκετά χρόνια ακόμα θα εξακολουθεί να καλύπτει σημαντικό μερίδιο της αγοράς. Το 99,5% του αργού πετρελαίου που διατίθεται για διύλιση στη χώρα εισάγεται από το εξωτερικό και μόνο το 0,5% παράγεται στην Ελλάδα.

Η έρευνα και η παραγωγή (Ε&Π) υδρογονανθράκων είναι μια εξαιρετικά περίπλοκη επιχειρηματική δραστηριότητα, κατά την οποία εφαρμόζονται εξειδικευμένες τεχνολογίες, απαιτείται υψηλή ένταση κεφαλαίων ενώ εμπεριέχονται σημαντικοί κίνδυνοι αποτυχίας (γεωλογικοί, τεχνικοί, περιβαλλοντικοί, εμπορικοί, πολιτικοί). Βεβαίως, έχει αποδειχθεί ιστορικά ότι τα τελικά οικονομικά αποτελέσματα είναι ιδιαίτερος θετικά τόσο για τα κράτη που έχουν στην κατοχή τους κοιτάσματα υδρογονανθράκων όσο και για τις πετρελαϊκές εταιρείες που τα εκμεταλλεύονται.

Εξ αιτίας των ανωτέρω λόγων, τα περισσότερα κράτη δεν αναλαμβάνουν άμεσα τους επιχειρηματικούς κινδύνους και δεν δραστηριοποιούνται στην έρευνα για τον εντοπισμό κοιτασμάτων πετρελαίου ενώ μέσω διεθνών διαφανών διαγωνισμών παραχωρούν τα δικαιώματά τους σε εξειδικευμένες πετρελαϊκές εταιρείες, διασφαλίζοντας όμως αυτά τα δικαιώματα μέσω αυστηρών συμβάσεων. Τις διαδικασίες των παραχωρήσεων αυτών τις διενεργούν τα κράτη, μέσω ενός αμιγώς κρατικού φορέα, ο οποίος επιπλέον διαπραγματεύεται τις συμβάσεις με τις πετρελαϊκές εταιρείες και στη συνέχεια ελέγχει την τήρηση των συμβάσεων σε τεχνικά, οικονομικά, εμπορικά και περιβαλλοντικά θέματα. Οι εταιρείες με τη σειρά τους, συνήθως διασπείρουν τους επιχειρηματικούς κινδύνους με τη δημιουργία κοινοπραξιών, ενώ καταβάλλουν στα κράτη υψηλότατους φόρους (συνήθως ως ποσοστό από τα έσοδα παραγωγής), το ύψος των οποίων είναι αποτέλεσμα των διεθνών διαγωνισμών και εξαρτάται από τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς, τις πιθανότητες ύπαρξης υδρογονανθράκων στο υπέδαφος, τις προβλεπόμενες τεχνικές δυσκολίες παραγωγής - μεταφοράς κλπ.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, εάν οι τεχνικές πιθανότητες ανακάλυψης ενός κοιτάσματος πετρελαίου είναι της τάξεως του 20%, θεωρείται ότι οι συνθήκες είναι πολύ ευνοϊκές, δεδομένου ότι οι ερευνητικές δαπάνες για την ανακάλυψη ενός θαλασσίου κοιτάσματος 100 εκατ. βαρελιών (όσο το κοιτάσμα του Πρίνου) ανέρχονται στα επίπεδα των \$ 0,2 δις και οι αναγκαίες επενδύσεις ανάπτυξης του κοιτάσματος για την έναρξη παραγωγής σε τουλάχιστον \$ 1 δις. Η παραγωγή αυτού του κοιτάσματος διαρκεί 25 περίπου χρόνια, με δαπάνες παραγωγής \$ 1,5 δις, αποφέρει έσοδα \$ 7,5 δις και εκτιμάται ότι τα προ φόρων καθαρά κέρδη των εταιρειών ανέρχονται \$ 1,8 δις. Οι αντίστοιχοι φόροι ανέρχονται σε \$ 3 δις που

μεταφράζεται σε ετήσια έσοδα περίπου \$120 εκατ. από ένα και μόνο κοίτασμα αντιστοιχο του Πρίνου.

Στη χώρα μας, τη διαχείριση των δικαιωμάτων Ε&Π την ασκούσε το εκάστοτε Υπουργείο Βιομηχανίας/Ανάπτυξης μέσω κρατικών φορέων (ΙΓΕΥ, ΙΓΜΕ) και από το 1975 η κρατική ΔΕΠ και στη συνέχεια η ΔΕΠ - ΕΚΥ, που ιδρύθηκαν για το σκοπό αυτό. Σε αυτά τα πλαίσια παραχωρήθηκαν κατά καιρούς δικαιώματα Ε&Π σε εξειδικευμένες πετρελαϊκές εταιρείες (η τελευταία ήταν το 1997), ενώ πραγματοποίησε αυτοδύναμες έρευνες και η ΔΕΠ - ΕΚΥ. Αποτέλεσμα αυτών των ερευνών ήταν η ανακάλυψη των κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου στην περιοχή του Πρίνου (από την τότε OCEANIC τη δεκαετία 1970 με παραγωγή μέχρι σήμερα περίπου 125 εκατ. βαρέλια) και τον εντοπισμό δύο μικρών κοιτασμάτων στο Κατάκολο (πετρέλαιο) και την Επανομή (φυσικό αέριο) από τη ΔΕΠ - ΕΚΥ τη δεκαετία του 1980. Παράλληλα η ΔΕΠ - ΕΚΥ ήλεγχε, για λογαριασμό του ελληνικού δημοσίου και τις εργασίες στην περιοχή του Πρίνου, από τα έσοδα του οποίου εισέπραττε το δημόσιο \$50 εκατ. ετησίως (τη δεκαετία του 1980 με τιμές αργού 10 - 20 \$/ βαρέλι).

Όλες οι μέχρι σήμερα ερευνητικές εργασίες και μελέτες, παρότι αποσπασματικές, ασυνεχείς και ανολοκλήρωτες, επιβεβαιώνουν ότι η χώρα διαθέτει πετρελαϊκό δυναμικό. Εκείνο που απαιτείται είναι η διενέργεια ερευνών ώστε να είναι δυνατή η ανακάλυψη και παραγωγή υδρογονανθράκων, οι οποίοι εκτιμάται ότι θα μπορούσαν να καλύπτουν περίπου το ένα τρίτο (1/3) των ενεργειακών αναγκών της χώρας τα επόμενα 30 χρόνια, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε μείωση δαπανών αγοράς αργού, έσοδα του δημοσίου, αύξηση θέσεων εργασίας κλπ.

Μετά την ιδιωτικοποίηση της ΔΕΠ - ΕΚΥ μέσω της δημιουργίας της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. (1998) και την αλλαγή της μετοχικής σύνθεσης της τελευταίας (2003), σε συνδυασμό με τις περιορισμένες τεχνικές δυνατότητες του ΥΠΕΚΑ, η Ελλάδα σήμερα αποτελεί θλιβερό παράδειγμα προς αποφυγή, όχι μόνο στην ΕΕ αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο, κράτους που δεν διαθέτει ένα κρατικό φορέα για την διαχείριση των δικαιωμάτων του και την προστασία του περιβάλλοντος και του ενεργειακού του πλούτου σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο. Το αποτέλεσμα είναι να έχουν διακοπεί εδώ και 12 χρόνια οι αδειοδοτήσεις για Ε&Π υδρογονανθράκων, να παρακολουθούνται όχι συστηματικά οι εργασίες στα κοιτάσματα του Πρίνου και φυσικά η χώρα να στερείται πολύτιμων επενδύσεων προερχόμενων από διεθνείς πετρελαϊκές εταιρείες και να αποκλείεται ουσιαστικά η δυνατότητα εισροής εξαιρετικά μεγάλων εσόδων σε περίπτωση ανακάλυψης κοιτασμάτων και παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου. Σε όλα τα κράτη της Ε.Ε και της υπόλοιπης Β. Ευρώπης υπάρχει σχετικός κρατικός φορέας, ο οποίος είναι είτε ανεξάρτητη δημόσια διαχειριστική - ρυθμιστική αρχή (11 χώρες), είτε κρατικός φορέας με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, όπως η προτεινόμενη στο παρόν κείμενο, είτε οργανωτική μονάδα σχετικού Υπουργείου (10 χώρες).

Για να κατορθώσει η Χώρα μας να προσελκύσει έμπειρους και οικονομικά εύρωστους επενδυτές στον συγκεκριμένο κλάδο, χρειάζεται να υπάρχει ξεκάθαρο και ελκυστικό νομικό πλαίσιο, συμβατό με τις αρχές της Ε.Ε., αυστηρές προδιαγραφές για την προστασία του περιβάλλοντος καθώς και μηχανισμούς οι οποίοι θα εγγυώνται τη διαφάνεια, την ισότιμη μεταχείριση και την ελαχιστοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών, οι οποίοι θα στελεχωθούν με έμπειρα και εξειδικευμένα στελέχη, που κατέχουν το αντικείμενο σε βάθος, και θα αποτελούν αξιόπιστους συνομιλητές.

Επειδή το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο (ν.2289/95), που διέπει τους όρους διενέργειας Ε&Π υδρογονανθράκων, θεωρείται αρκετά ικανοποιητικό (απαιτούνται ασφαλώς βελτιώσεις με βάση τις εξελίξεις της διεθνούς αγοράς, τις οποίες θα εισηγηθεί στο ΥΠΕΚΑ ο φορέας), με το παρόν νομοσχέδιο επιχειρείται η εξασφάλιση όλων των άλλων προϋποθέσεων που απαιτούνται για προσέλκυση επενδύσεων για την εντατικοποίηση των ερευνών στη χώρα μας για ανακάλυψη και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων.

Επομένως είναι απολύτως επιβεβλημένη η άμεση σύσταση με νόμο ενός αμιγώς κρατικού φορέα, ο βασικός σκοπός του οποίου είναι:

- Η άσκηση και διαχείριση των αποκλειστικών δικαιωμάτων του Δημοσίου στην Αναζήτηση, Έρευνα και Εκμετάλλευση των Υδρογονανθράκων της χώρας καθώς και
- η διαχείριση, ο έλεγχος και η παρακολούθηση των σχετικών συμβάσεων που συνάπτονται ή έχουν συναφθεί στο παρελθόν από το Δημόσιο με πετρελαικές εταιρείες

Ενδεδειγμένη λύση στη παρούσα φάση, αποτελεί η δημιουργία ενός μικρού, ευέλικτου και αποτελεσματικού σχήματος, με τη μορφή Ανώνυμης Εταιρείας, με μοναδικό μέτοχο το Δημόσιο (στελεχωμένου με έμπειρο προσωπικό 10-15 ατόμων) που θα αναλάβει σε σύντομο χρονικό ορίζοντα (12 – 18 μήνες) τη βελτίωση του υπάρχοντος νομοθετικού πλαισίου και τη διενέργεια διεθνούς διαγωνισμού (γύρου παραχώρησης) για την παραχώρηση των δικαιωμάτων Ε&Π, σε περιοχές όπου τα δεδομένα είναι ώριμα και υπάρχουν ενδείξεις ύπαρξης πετρελαίου ή/και αερίου.

Αναλυτικότερα, στο άρθρο 1 του προτεινόμενου σχετικού νομοσχεδίου προβλέπεται ότι με Προεδρικό Διάταγμα συστήνεται ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία 'Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων ΑΕ' (ΕΔΕΥ ΑΕ), διάρκειας πενήντα (50) ετών, η οποία διέπεται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, το καταστατικό της, και συμπληρωματικά από το Κ.Ν. 2190/1920 (Α' 144) και τις διατάξεις του ν.2289/1995 (Α' 27).

Με το ως άνω διάταγμα καταρτίζεται το καταστατικό της εταιρείας και ρυθμίζονται όλα τα θέματα που προβλέπεται από την κείμενη για τις ανώνυμες εταιρίες νομοθεσία.

Επίσης, στο ίδιο άρθρο προβλέπονται διάφορες απαλλαγές υπέρ της εταιρείας, όπως από συμβολαιογραφικά δικαιώματα σε σχέση με τη σύνταξη και τροποποίηση του καταστατικού της καθώς και από φόρους ή τέλη.

Με το άρθρο 2 καθορίζεται ο σκοπός της εταιρείας. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτού, η εταιρεία είναι αρμόδια για την άσκηση και διαχείριση για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου των αποκλειστικών δικαιωμάτων του στην αναζήτηση, έρευνα και εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων που υπάρχουν στις χερσαίες, υπολίμνιες και υποθαλάσσιες περιοχές της χώρας καθώς και στη διαχείριση, τον έλεγχο και την παρακολούθηση των σχετικών συμβάσεων που συνάπτονται από το Δημόσιο με τρίτους .

Στους σκοπούς της, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται η διερεύνηση και αξιολόγηση του δυναμικού της χώρας σε υδρογονάνθρακες, η συλλογή, επεξεργασία, αποτίμηση και διαχείριση των στοιχείων που αποκτώνται κατά τη διάρκεια ερευνών, η εισήγηση προς τον Υπουργό των προτεινόμενων περιοχών προς παραχώρηση των δικαιωμάτων αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων καθώς και περιοχών για αποθήκευση φυσικού αερίου και CO₂, η προετοιμασία και διεξαγωγή των σχετικών διαγωνισμών και η προβολή τους στη διεθνή ενεργειακή αγορά για την προσέλκυση πετρελαικών εταιρειών, η αξιολόγηση των αιτήσεων άδειας αναζήτησης, η διαπραγμάτευση των όρων των σχετικών συμβάσεων και εισήγηση για την υπογραφή αυτών, η έγκριση του συνολικού σχεδίου ανάπτυξης και γενικότερα όλων των υποχρεώσεων των αναδόχων, η εκπόνηση οικονομοτεχνικών αποτιμήσεων των προς παραχώρηση περιοχών και η ανάλυση επιχειρηματικών κινδύνων καθώς και η παροχή υπηρεσιών συμβούλου του Δημοσίου σε συναφή θέματα.

Στο άρθρο 3 καθορίζεται το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας σε διακόσιες χιλιάδες (200.000) Ευρώ, καλυπτόμενο εξ ολοκλήρου από το Ελληνικό Δημόσιο. Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται η έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με την οποία θα καθορίζονται η διαδικασία εκκαθάρισης των ποσών που εισπράττει η εταιρεία από την άσκηση των δραστηριοτήτων της, το ποσοστό που παρακρατεί υπέρ αυτής, η διαδικασία απόδοσης του υπολοίπου στο Δημόσιο καθώς και άλλα θέματα. Επιπλέον, η παράγραφος 4 του ως άνω άρθρου προβλέπει και τη δυνατότητα καταβολής επιχορήγησης στην εταιρεία για την εκτέλεση έργων ή παροχή υπηρεσιών σχετικά με την επίτευξη του σκοπού της από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, μέσω του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής θα καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την καταβολή της σχετικής χρηματοδότησης.

Το άρθρο 4 ρυθμίζει τα θέματα σχετικά με τη διοίκηση της εταιρείας και συγκεκριμένα τον αριθμό των μελών του διοικητικού συμβουλίου, τον τρόπο επιλογής τους, τη διάρκεια της θητείας τους, κωλύματα και ασυμβίβαστα, τη διαδικασία καθορισμού των αποδοχών και αποζημιώσεων, τον τρόπο εκπροσώπησης της εταιρείας καθώς και άλλες υποχρεώσεις των μελών.

Στο άρθρο 5 προβλέπεται η οικονομική διαχείριση της εταιρείας σύμφωνα με την κείμενη για τις ανώνυμες εταιρείες νομοθεσία.

Με το άρθρο 6 παρέχεται η δυνατότητα στο φορέα σύναψης συμβάσεων ανάθεσης μελετών, εκτέλεσης έργων, παροχής υπηρεσιών και προμηθειών καθώς και σύναψης συμβάσεων με Ανώτατα και Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και ερευνητικούς φορείς και επιστήμονες.

Στο άρθρο 7 προβλέπεται η έκδοση Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης της εταιρείας, που εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Στο άρθρο 8 στην παράγραφο 1 ρυθμίζονται θέματα στελέχωσης της εταιρείας με μετατάξεις σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 2190/1994 και η χρονική διάρκεια των αποσπάσεων. Στην παράγραφο 2 προβλέπεται η σύσταση θέσεων ειδικών επιστημόνων και ο τρόπος μεταφοράς ειδικού προσωπικού σύμφωνα με τον Νόμο 1252/1982. Στην παράγραφο 3 προβλέπεται η έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με την οποία θα καθορίζεται κάθε λεπτομέρεια σχετική με τη μισθοδοσία του προσωπικού. Τέλος στην παράγραφο 4 ρυθμίζονται θέματα εχεμύθειας και απορρήτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Στο άρθρο 9 προβλέπεται η δυνατότητα στο φορέα να αναθέτει στο ΙΓΜΕ τη διεξαγωγή συγκεκριμένων επιστημονικών μελετών, που είναι αναγκαίες για τη δημιουργία υποδομής και την επιλογή των προς παραχώρηση περιοχών. Στο παρελθόν οι μελέτες αυτές διεξήγοντο από το ΙΓΜΕ, μέχρι την ίδρυση της ΔΕΠ και εν συνεχεία της ΔΕΠ - ΕΚΥ και πρόσφατα από την ΕΛΠΕ ΑΕ, η οποία όμως διαθέτει μεν την υποδομή (τεχνογνωσία, στελέχη, τεχνική υποδομή) αλλά δεν έχει πλέον τα δικαιώματα Ε&Π Υδρογονανθράκων.

Στο άρθρο 10 ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παράγραφο 1, όλες οι αρμοδιότητες, και τα δικαιώματα που έχουν ανατεθεί στις εταιρείες ΔΕΠ ΑΕ και ΔΕΠ-ΕΚΥ ΑΕ σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, περιέρχονται κατ'αποκλειστικότητα στο νέο φορέα. Επιπλέον ρυθμίζονται τα θέματα της φύλαξης, διαχείρισης και αξιοποίησης των πάσης φύσεως δεδομένων που θα προκύπτουν από ερευνητικές και παραγωγικές εργασίες αλλά και αυτών

που περιήλθαν αυτοδικαίως στο Ελληνικό Δημόσιο με βάση το άρθρο 20 του Ν.3587/07.

Στο άρθρο 11 ρυθμίζεται η έναρξη ισχύος του Νόμου.

Αθήνα ...../2010

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
& ΗΛΕΚΤΡΟΝ. ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Γ. Παπακωνσταντίνου

Ι. Ραγκούσης

ΝΗΣΩΝ, ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
& ΑΛΙΕΙΑΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Τ. Διαμαντίδης

Μ. Χρυσοχοϊδης

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
& ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Τ. Μπιρμπίλη